

BESZÉLGETÉS PÁL SZABOLCS ERDÉLYI SZÁRMAZÁSÚ BIRKÓZÓBÍRÓVAL, AKI BEKERÜLT A NEMZETKÖZI SZÖVETSÉG OLIMPIAI KERETÉBE

Székelyudvarhelyről Budapesten át Tokióba

Bő fél év múlva kezdődik a nyár egyik legjobban várt sporteseménye, a tokiói olimpia. Az már korábban eldőlt, hogy birkózásban a Magyar Birkózószövetség ügyvezető alelnöke, Bacsa Péter lesz a verseny technikai igazgatója, majd később a székelyudvarhelyi születésű, Budapesten élő Pál Szabolcs is bekerült a nemzetközi szövetség szűkített birkózóbírói keretébe.

» ZÁTYI TIBOR

– *Első komoly nemzetközi versenye 2013-ban az Universiade volt Kazanyban. Mi történt azóta?*

– Rengeteg munka. 2016-ban kerültem be ebbe a bírói kategóriába. Ha nemzetközi szintű bíró leszel, akkor előbb a nemzetközi harmadosztályba kerülsz, majd jön a másodosztály, az első osztály, és végül az úgynevezett szuper első osztály, ahol most is vagyok. Ebből a kategóriából mennek a bírók a felnőtt Európa-bajnokságokra, innen kvalifikálnak a felnőtt világversenyekre, olimpiákra. 2019-ben 97 ilyen ún. szuper első osztályos bíró volt, ebből hatvanöt került be a világversenyre, és közülük válogatták ki, hogy kik mennek az olimpiára. Aki nem vett részt a tavalyi vebén, annak már esélye sincs kvalifikálni az olimpiára.

kötelező részt venni egy rangsorversenyen, ezeken döntenek el, hogy ki lesz kiemelt a következő vebén, elkerülve azt, hogy a két legjobb rögtön a verseny elején összekerüljön. Legalább egy ilyen rangsorversenyen a bírónak is kötelező részt venniük, továbbá a felnőtt kontinensbajnokságon. Elméletileg Nur-Szultánban zárult a bírók kvalifikációja az olimpiára, ám igazából mégsem. Összesen negyvenöt bíró lesz ott az olimpián, eddig harmincnyolcra mondták, hogy utazik. A szuper első osztályból még hét bekerülhet a mezőnybe. Én már novemberben, a budapesti U23-as világbajnokság után nagyjából tudtam, hogy bekerültem.

– *Az olimpián a versenyigazgató is magyar lesz.*

– Így van, Bacsa Péter. Erre már korábban volt példa, hiszen Pekingben és Londonban Hegedűs Csaba volt a birkózás versenyigazgatója. Bacsa tavaly bekerült a nemzetközi birkózószövetség elnökségébe is, ahol komoly pozíciót tölt be. Pekingben és Londonban még bíróként szerepelt. Ő már rendezett pár világversenyt, a 2018-as budapesti vebét minden idők legjobbjának tartják, ő volt a szervezőbizottság elnöke. A nur-szultáni olimpiai kvalifikációs vebén Bacsa volt a versenyigazgató, akárcsak az olimpián is, továbbá ő felel a bírókért is. Rióban volt pár „érdekes dolog”, azt próbálják megoldani, hogy ezek ne történjenek ismét meg.

előfordul olyan, hogy bekerül az olimpiai kategóriába pár fiatal bíró, aki korábban csak ifjúsági olimpián szerepelt. Ott 15–17 éveseknek vezettek meccseket, a felnőttek között pedig összeroppantak. Hiába jó bíró, nem találja a helyét. Én annak örülök, hogy lassan, fokozatosan mentem felfelé a ranglétrán, megszereztem minden tapasztalatot. A marosvásárhelyi Gyarmati Ferenc nagyon sokat segített nekem, ő jelenleg a világ egyik legjobb bírója, Nur-Szultánban Aranysípot kapott. Az instruktorok döntötték el, ki az a három bíró, aki kap, és mindegyiknél Gyarmati volt az első toronymagasan.

– *Mind a három fogásnemben kell teljesíteni?*

– Természetesen. Párizs óta a vebéken csak apró módosítások történtek a szabályzatban. Főleg a kötöttfogásnál volt inkább probléma, hogy van-e, vagy nincs akció, ki a passzív, bírók döntötték el a mérkőzéseket. Párizs óta sok minden változott itt is, ami jó irányba vitte el a kötöttfogást. Volt arról is szó, hogy az olimpián csak férfi és női birkózás lesz, a szabadfogás maradna, mivel nagy hagyományai vannak. A kötöttfogás kiesésével azonban meg is ölnék az európai birkózást, hiszen a legtöbb helyen, így a magyaroknál is ebben a fogásnemben vannak többen. Lassan kötöttben több induló van, mint szabadfogásban. Nur-Szultánban például olyan erős mezőny volt, hogy tíz emberből bárki megnyerhette volna az adott súlykategóriát. Például az előző két olimpián győztes orosz Roman Vlaszovnak nincs még kvótája Tokióba, akárcsak a koreai Kimnek, akitől Lőrincz Tamás kikapott a londoni olimpia döntőjében, vagy a vajdasági világbajnok Nemesnek sincs még.

– *Tehát az elmúlt években sok minden változott a birkózásban.*

– Igen, sok minden fejlődött, ezek közé tartozik a technika is. A bírónak pedig minden évben tanfolyamaik vannak, vizsgázni kell. Az elmúlt három évben több vizsgám volt, mint középiskolás koromban. Én szabadfogású birkózó voltam, az elején nehéz volt észrevenni, hogy láb vagy nem láb volt, gáncsolás történt, stb. Most, hogy Magyarországon jobb a kötöttfogás, sok komoly mérkőzést vezethettem. A világon pedig úgy tartanak számon, mint kötöttfogású-specialista bíró. Az Európa Játékokon én voltam az első, Magyarországot képviselő magyar bíró. Magyar bírók vannak még, például az olasz birkózóbizottság elnöke, Dózsa Edit vagy a román bírók elnöke, Gyarmati Ferenc. Ők már voltak Európa Játékokon, én voltam az első magyar színeket képviselő bíró.

– *Meg lehet élni a birkózóbíráskodásból?*

– Sajnos ez nem foci. Szerintem mindegyik focibíró sem tud megélni a bíráskodásból, mindenkinek van más munkahelye is. A birkózás messze elmarad a focitól. Mi sokáig ingyen jártunk a nemzetközi versenyekre. Én szerettem ezt a sportágat, hiszen nem mindenki kerül barátságba olimpiai, világ- és Európa-bajnokokkal, vezet meccseket nekik. Minden világversenyt megfordultam már, csak az olimpia hiányzik. Magyarországon másfél éve én vagyok a bíróbizottság elnöke, onnan már nincs feljebb.

– *A hazai történeket követi?*

– Természetesen. Attól, hogy nem vagyok itthon, érdekel, hogy mi történik. Örülök, hogy lett felnőttcsapat, remélem, fenn is tudják tartani, mivel nem egyszerű a működtetése. Úgy látom, keményen próbálkoznak, az utánpótlás pedig továbbra is jól működik. Aranyév volt a 2019-es, ebben is nagy szere-

pe volt Gyarmatinak. Ő próbálja összefogni a magyarokat, hogy minél jobb eredmények legyenek. A székely összefogásnak köszönhetően mind a három korosztályban sikerült aranyérmeket nyerni. Mindig is ez volt a régió erőssége, hogy összefogtak. Még az én időmben is így volt, hogy a közös cél érdekében Zetelaka, Farkaslaka, Korond, Székelykeresztúr és Székelyudvarhely összefogott. Most is ez a legfontosabb, hogy együtt folytassák a munkát, hiszen akár a következő szezonban is kimagasló eredményeket érhetnek el. A birkózás egy olyan sport, ahol nagyon sokat kell dolgozni, és nincs akkora elismerés és pénz benne, mint a fociban. Magyarországon szerencse, hogy kicsivel több a pénz, egyelőre csak az olimpia utáni. Hogy

» „A marosvásárhelyi Gyarmati Ferenc nagyon sokat segített nekem, ő jelenleg a világ egyik legjobb bírója, Nur-Szultánban Aranysípot kapott” – mondta Pál Szabolcs.

aztán mi lesz, majd meglátjuk. Egy biztos, jelenleg mindenben 100 százalékban támogatja a Magyar Birkózószövetség. Amúgy nemcsak a sportágfejlesztésre kell nagy hangsúlyt fektetni, hanem a reklámokra is, hogy így a gyerekek kedvet kapjanak ahhoz, hogy kipróbálják. Ezért jó, ha jönnek az eredmények, mert akkor nagyobb publicitást kap a sportág. 2018-ban Dagesztánban volt az Európa-bajnokság, ott bármerre mentél, bármilyen reklámot láttál, csak birkózó szerepelt rajta. Hiába van ott az Anzsi Mahacska focicsapat, ott a birkózók az elsők.

– *Mik a remények Tokióval kapcsolatban?*

– Nagyon remélem, hogy a magyar csapat érmet, érmetek szerezh. Hogy a románok mit fognak elérni, azt nem tudom, de bízom benne, hogy ők is sikeresek lesznek. Most megkezdődött a honosítás, ez eléggé elviszi egy irányba a sportágat, de nincs mit csinálni. A románoknak is egy dagesztáni szerepte Rióban az érmet, de nem azt nézik, hogy ki szerezte az érmet, hanem azt, hogy van, vagy nincs. A lengyeleknél a szabadfogású válogatott edzője dagesztáni. Érdekes volt, amikor az Eb-n egy orosz egy lengyelrel birkózott, és az egész csarnok a Dagesztánból honosított lengyelnek drukkolt, mivel az orosz valahonnan északról jött. Egy másik példa egy olaszé, kadett-Eb-t nyert, de nem azért, mert Olaszországban tanult meg birkózni, hanem Dagesztánban gyűjtötte a tudást. Vagy ott van a kubai származású, de már olasz színeket képviselő világbajnok, olimpiai bronzérmes Frank Chamizo Marquez, aki jelenleg Dagesztánban edz. Mahacskalában van négy-öt birkózóklub, és több mint ezer gyerek jár edzésekre, van kiből válogatni. Egyik tehetségesebb, mint a másik, és azért kezdenek más országokba eligazolni, mert nem tudnak bekerülni az orosz válogatottba. Így jutott Magyarországra Iszmail Muszukajev is, aki bronzérmes volt a vebén, és kvótát szerzett Tokióba.

– *Ahol két székely ott lesz, hiszen Gyarmati is utazik Tokióba.*

– Ennek a harmincnyolc bírónak azt mondták, 99 százalék, hogy ott lesz az olimpián, de nem szabad hibázni. Elég nehéz. Január végén megyek Krasnojarszkba, Szibériában rendezik a világ egyik legnagyobb szabadfogású versenyét. Én felelek az Ivan Jarigin-émlékversenyért, nem szabad hibáznom, mindennek rendben kell lennie.

Szenvedély. Pál Szabolcs a tokiói ötkarikás játékokra készül

– *Őn ott volt.*

– Persze, már ezelőtt három évvel a párizsi felnőtt világbajnokságra beválogattak, a 2018-as budapesti vebén, illetve a tavalyi nur-szultánin is ott voltam, és mindegyiken vezettem döntőt is. A legutóbbi vebén egy szabadfogású súlycsoportban vezettem döntőt, amelyen egy amerikai egy iránival találkozott. Még mosolyogtunk is, hogy egy amerikai–iráni konfliktust egy székelyre bízta.

– *Hogyan zajlik az olimpiai kvalifikáció, miként áll össze a bírói mezőny?*

– Vannak országok, amelyeknek nincs bírójuk ebben a kategóriában. Például ott van Grúzia, amely nagyhatalomnak számít birkózásban, a vebén viszont nem volt bírójuk, így nem lesz képviselőjük az olimpián sem. Nem egyszerű ide bekerülni. Számunkra is hasonló a kvalifikáció, mint a versenyzőknek, ám sokkal hosszabb, nekünk a budapesti vebén kezdődött. Ez abból áll, hogy minden mérkőzésen, amin szerepet kapsz, lehetsz pontozó, a meccset vezető bíró vagy szónyegelnő. A bírót asztalnál ülő instruktorok – akik egyben oktatnak minket – öt kritérium szerint osztályoznak: miként alkalmazod a szabályokat, mozogsz a szónyegen, mutatod fel a pontokat, alkalmazod a passzivitást, milyen a megjelenésed. 2019-ben elő volt írva, hogy

– *Mik voltak azok?*

– A kvalifikáció után olyan bírók is bekerültek az olimpiai keretbe, akik nem voltak a helyzet magaslatán. Voltak olyan tévedések, hibák, amelyek nem tettek jót a birkózásnak. De biztosra nem lehet tudni, mi is történt ott. Ezt próbálják most helyrehozni. Aki dolgozik, az hibázik. Ám erre egyre kisebb a lehetőség, hiszen nagyon komoly technika is a bírók rendelkezésre áll, például öt kamera van szónyegenként, így bármikor vissza lehet nézni a történéseket.

– *Szóval akkor benne van a keretben, de még nem biztos semmi.*

– A bírónak kötelezően részt kell venniük a felnőtt kontinensbajnokságon, ez Romában lesz február végén, majd Budapesten az európai kvalifikáción, április végén és május elején pedig Szófiában világkvalifikáción. Ezeken kötelezően ott kell lenni, és nem szabad hibázni.

– *Komoly nyomás van önökön.*

– Hát nem egyszerű ez a műfaj. Én úgy mentem fel a ranglétrán, hogy először kadett-Eb-n voltam, majd vebén, jött a junior-Eb és vebé, illetve világkupa, aztán a felnőtt-Eb és vb. Ha ezeken végigmegy az ember, beleszokik a rendszerbe. Most is